

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către avocatul Bot Alexandru în numele inculpaților Prepelița Marcel și Chele Alexei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2020 și sentinței Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 08 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

Prepelița Marcel xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx

și

Chele Alexei xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.11.2017-08.02.2019;

Instanța de apel: 05.03.2019-09.12.2020;

Instanța de recurs: 15.03.2021-20.10.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 08 februarie 2019, s-a încetat procesul penal în privința lui **Chele Alexei**, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, în temeiul art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, din motiv că fapta acestuia constituie o contravenție prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional. S-a încetat procesul contravențional în privința lui Chele Alexei de comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, din motivul intervenirii termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale.

Prin aceeași sentință a fost încetat procesul penal în privința lui Prepelița Marcel învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, în temeiul art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, din motiv că fapta acestuia constituie o contravenție prevăzută de art. 287 alin. (10) Cod contravențional. S-a încetat procesul contravențional în privința lui Prepelița Marcel de comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, din

motivul intervenirii termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale.

În conformitate cu art. 106 Cod penal, s-a dispus încasarea în mod solidar de la Chele Alexei și Prepelița Marcel în beneficiul statului suma de 201716.00 (două sute una mii șapte sute șaisprezece) lei, contravaloarea a 14348 pachete de țigarete de diferite mărci, cu timbre de accize a Republicii Moldova.

S-a respins ca fiind neîntemeiată cerința procurorului privind încasarea în mod solidar de la Chele Alexei și Prepelița Marcel în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 1371,91 lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței prima instanță a constatat în fapt, că **Chele Alexei**, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Prepelița Marcel, având scopul de a trece peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor în proporții deosebit de mari, la 04.08.2015 aflându-se în Republica Moldova, fiind șofer pe mijlocul de transport de model „Scania K380 EB6x2 RZ” cu numărul de înmatriculare xxxxx, ruta Chișinău-Praga-Plzen (Republica Cehă), a amplasat în plafonul autocarului menționat supra, 14348 pachete de țigarete de diferite mărci, cu timbru de accize a Republicii Moldova și a Ucrainei.

Ulterior, i-a solicitat cet. Prepelița Marcel, care se afla în Republica Cehă, să-l favorizeze la săvârșirea infracțiunii și anume să-l ajute să scoată pachetele de țigarete din plafonul unității de transport de model „Scania K380 EB6x2 RZ” cu numărul de înmatriculare xxxxx, precum și să ascundă urmele săvârșirii infracțiunii prin montarea la loc a plafonului autocarului.

În continuare, prelungindu-și acțiunile sale infracționale, la 05.08.2015 ora 13:39, fiind la volanul mijlocului de transport de model „Scania K380 EB6x2 RZ” cu numărul de înmatriculare xxxxx, în plafonul căruia erau amplasate 14348 pachete de țigarete de diferite mărci, cu timbru de accize a Republicii Moldova și a Ucrainei, a traversat frontiera de stat pe sens de „ieșire” prin punctul de trecere „Costești-Stînca” trecând peste frontiera vamală a Republicii Moldova pachetele de țigarete menționate mai sus, tăinuindu-le de la controlul vamal prin ascundere în locuri special pregătite în acest scop.

Ulterior numitul, la data de 06.08.2015, aproximativ la ora 15:00, împreună cu Prepelița Marcel, aflându-se la parcare a Companiei „Osona”, orașul Plzen (Republica Cehă), au demontat plafonul mijlocului de transport „Scania K380 EB6x2 RZ” cu numărul de înmatriculare xxxxx, folosit ca loc special pregătit pentru amplasarea pachetelor de țigarete și transportarea prin contrabandă peste frontiera vamală a Republicii Moldova, de unde au scos 14348 pachete de țigarete de diferite mărci, cu timbru de accize a Republicii Moldova și a Ucrainei, valoarea căroră este de 201716,00 lei, care le-au transmis cet. Ucrainei, Olexandr Vovchuk, după care au încercat să monteze plafonul autocarului, în vederea ascunderii urmelor săvârșirii infracțiunii.

Prima instanță a reținut că acțiunile inculpatului Chele Alexei au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal – *contrabanda, exprimată prin trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a obiectelor, tănuite de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite în acest scop, comisă de două sau mai multe persoane, în proporții deosebit de mari.*

Având în vedere modificările operate la art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, cu următorul conținut: „în valoarea sumei drepturilor de import care depășește 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”, prima instanță a reîncadrat faptele inculpatului în baza art. 287 alin. (10) Cod contravențional, *trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tănuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o infracțiune.*

Prepelița Marcel, fiind în înțelegere prealabilă și cunoscând despre faptul că cet. Chele Alexei este șofer pe ruta Chișinău-Praga-Plzen (Republica Cehă) și conduce mijlocul de transport de model „Scania K380 EB6x2 RZ” cu numărul de înmatriculare XXXXX, cu ajutorul căruia transportă, prin contrabandă, peste frontiera Republicii Moldova țigarete, pe care urmează să le aducă în orașul Plzen (Republica Cehă), i-a promis dinainte ultimului că îl va favoriza la săvârșirea infracțiunii și anume îl va ajuta să scoată pachetele de țigarete din plafonul unității de transport menționată supra precum și va ascunde urmele săvârșirii infracțiunii prin montarea la loc a plafonului autocarului.

Ulterior numitul, la data de 06.08.2015 aproximativ la ora 15:00. împreună cu cet. Chele Alexei, aflându-se în parcare a Companiei „Osona” orașul Plzen (Republica Cehă), au demontat plafonul mijlocului de transport de model „Scania K3 80 EB6x2 RZ” cu numărul de înmatriculare XXXXX, folosit ca loc special pregătit pentru amplasarea pachetelor de țigarete și transportarea prin contrabandă peste frontierei vamală a Republicii Moldova, de unde au scos 14348 pachete de țigarete de diferite mărci, cu timbru de accize a Republicii Moldova și a Ucrainei, valoarea cărora este de 201716.00 lei, care le-au transmis cet. Ucrainei, Olexandr Vovchuk, după care au încercat să monteze plafonul autocarului, în vederea ascunderii urmelor săvârșirii infracțiunii.

Prima instanță a reținut că acțiunile inculpatului Prepelița Marcel au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal – *promisiunea făcută dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tănuii mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii și urmele săvârșirii infracțiunii de trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a obiectelor, tănuite de*

controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite în acest scop, comisă de două sau mai multe persoane, în proporții deosebit de mari.

Având în vedere modificările operate la art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, cu următorul conținut: „în valoarea sumei drepturilor de import care depășește 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”, prima instanță a reîncadrat faptele inculpatului în baza art. 287 alin. (10) Cod contravențional, *trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o infracțiune.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de avocatul Bot Alexandru în numele inculpaților Prepelița Marcel și Chele Alexei, solicitând casarea integrală a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se decidă anularea tuturor actelor emise ulterior datei de 31.01.2017 ca fiind efectuate în afara termenului fixat de urmărire penală, dispunerea prin sentință asupra încetării procesului penal de învinuire a lui Prepelița Marcel și Chele Alexei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal.

În motivarea apelului a invocat, că:

- în conformitate cu art. 345 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, în ședința preliminară se soluționează chestiunile privind încetarea totală sau parțială a procesului penal;

- art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Din interpretarea coroborată a normelor art. 275 pct. 9) și 332 Cod de procedură penală, rezultă că legislația procesual-penală nu reglementează cu titlu exhaustiv temeiurile privind încetarea urmăririi penale. Or, art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, prevede că urmărirea penală nu poate fi pornită dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care există circumstanțe, altele decât cele prevăzute în art. 275 pct. 1)-8) Cod de procedură penală și care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală. Noțiunea altor circumstanțe decât cele prevăzute în art. 275 pct. 1)-8) Cod de procedură penală, în mod incontestabil includ și situațiile încălcării termenelor de urmărire penală;

- art. 259 alin. (2) - (4) Cod de procedură penală, prevede că termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, ținându-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil. Termenul de

urmărire penală fixat de procuror este obligatoriu pentru ofițerul de urmărire penală și poate fi prelungit la solicitarea acestuia. În cazul în care este necesar a prelungi termenul de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală întocmește un demers motivat în acest sens și îl prezintă procurorului înainte de expirarea termenului fixat de acesta;

- reieșind din prevederile sus-menționate rezultă cu certitudine, că acțiunile procesuale de urmărire penală pot fi efectuate și consideră legale doar dacă au fost realizate în interiorul termenului fixat de urmărire penală, depășirea acestui termen duce la ilegalitatea acestor acțiuni, deoarece au fost întreprinse în afara respectivului interval de timp;

- raportând cele expuse la circumstanțele cauzei de învinuire a inculpaților Prepelița Marcel și Chele Alexei, în corespundere cu fila dosarului 32 volum I, indică, că la data 31.01.2017, procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alina Nicolaev, a omis să prelungească termenul de urmărire penală. Or, ordonanța de prelungire a termenului de urmărire penală din 31.01.2017 nu este semnată de procurorul vizat. Astfel, art. 255 alin. (2) Cod de procedură penală, prevede că ordonanța nesemnată de persoana care a întocmit-o nu are putere juridică și se consideră nulă. Cu alte cuvinte, toate acțiunile și actele efectuate în limitele cauzei penale după de 31.01.2017 sunt nule, dat fiind că au fost efectuate în afara urmăririi penale;

- art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, prevede clar că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Respectiv reiterează teza nulității tuturor actelor și acțiunilor efectuate ulterior datei de 31.01.2017, ca fiind realizate cu omiterea termenului fixat de urmărire penală (f.d.32, vol.I);

- în mod particular argumentele sus-invocate vizează încetarea de drept a calității de învinuit, prin epuizarea termenului de urmărire penală. În acest sens, art. 65 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală - învinuitul este persoana fizică față de care s-a emis, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, o ordonanță de punere sub învinuire. Învinuitul în privința căruia cauza a fost trimisă în judecată se numește inculpat;

- în cazul inculpaților Prepelița Marcel și Chele Alexei se atestă însă, ilegalitatea atribuirii însăși a statutului de inculpați. Or, odată cu epuizarea termenului de urmărire penală la data de 31.01.2017, urma a fi decisă una din soluțiile prevăzute de art. 290 și 291 Cod de procedură penală, pentru care, la fel, a fost omis termenul legal, acesta fiind epuizat în data de 15.02.2017;

- prin omiterea prelungirii termenului de urmărire penală rezultă că atribuirea statutului de inculpați față de Prepelița Marcel și Chele Alexei trebuia realizată cel târziu în data de 15.02.2017. Prezentarea materialelor dosarului cu înștiințarea părților despre terminarea urmăririi penale s-a realizat abia în octombrie 2017, deci

cu depășire cu 8 luni a termenului de trimitere a dosarului în instanța de judecată, moment care marchează investirea în statut de inculpat;

- pe cale de consecință invocă, că pentru Prepelița Marcel și Chele Alexei calitatea de învinuiți a încetat de drept la data de 15.02.2017 prin epuizarea termenului de urmărire penală și terminarea de drept a acesteia, fără adoptarea în termen a unei decizii de trimitere a dosarului în instanță. Abia după scurgerea a 8 luni de la terminarea de drept a urmăririi penale învinuiții Prepelița Marcel și Chele Alexei au fost investiți în statut de inculpați, deși calitatea de inculpat putea fi atribuită cel târziu în decurs de 15 zile de la data terminării urmăririi penale - art. 290 Cod de procedură penală;

- respectiv, în intervalul 05.02.2017 - 08.11.2017 (data punerii pe rol a cauzei penale), Prepelița Marcel și Chele Alexei nu au avut o calitate procesuală de învinuiți sau inculpați, motiv pentru care desfășurarea în privința acestora a urmăririi penale era ilegală;

- perioada dintre 15.02.2017 - 08.11.2017 nu poate fi eludată, în condițiile în care procurorul culpabil de omiterea prelungirii termenului de urmărire penală nu a solicitat restabilirea acestui termen. Or, în speță, accentuează că instituția restabilirii termenului este reglementată de prevederile art. 234 alin. (1) Cod de procedură penală, care prescrie că dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cerere, or, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în condițiile legii. Or, în cazul izolat al termenului de urmărire penală legiuitorul a prevăzut atât o procedură specifică de stabilire și/sau prelungire a acestuia, cât subiecți speciali, investiți cu atribuții separate de solicitare a stabilirii lui și de prelungire a acestuia.

În acest sens, reiterează, că prevederile art. 259 alin. (2) Cod de procedură penală stabilesc clar, că termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, iar respectivul termen poate fi prelungit la solicitarea ofițerului de urmărire penală.

Pe cale de consecință, ulterior stabilirii termenului inițial de urmărire penală, unica persoană în drept să solicite prelungirea lui este ofițerul de urmărire penală.

Respectiv, dat fiind faptul că în limita materialelor de urmărire penală lipsește o cerere din partea ofițerului de urmărire penală privind prelungirea termenului de urmărire penală, consideră că anume el urma să intervină în adresa procurorului ce conduce urmărirea penală cu o cerere de restabilire a termenului de urmărire penală omis, în ordinea prevăzută de art. 234 alin. (1) Cod de procedură penală;

- la caz se atestă însă, că la data de 31.01.2017 ofițerul de urmărire penală Octavian Pârțac a solicitat prin demers prelungirea termenului de urmărire penală (f.d.31, vol. I), însă respectivul demers nu a fost satisfăcut, în condițiile în care ordonanța din 31.01.2017 (f.d.32, vol.I) nu este semnată de procurorul Alina Nicolaev, omisiune care echivalează cu nulitatea respectivei ordonanțe;

- în baza celor expuse, repetă că toate actele și acțiunile efectuate posterior datei de 31.01.2017 sunt nule, dat fiind că au fost efectuate în afara termenului de urmărire penală. Or, în strictă corespundere cu rațiunile expuse supra, ulterior datei de 31.01.2017 urma să intervină terminarea urmăririi penale cu prezentarea materialelor cauzei, însă și acest termen a fost omis având ca limită data de 15.02.2017, moment până la care procurorul responsabil de cauză urma să dispună una din soluțiile prevăzute de art. 291 Cod de procedură penală. Reieșind din omiterea acestor termene, precum și din încălcarea procedurii imperative de restabilire a termenului de urmărire penală, în ordinea art. 234 Cod de procedură penală consideră, că pentru inculpații Prepelița Marcel și Chele Alexei a încetat cauza penală în data de 15.02.2017 pe temei de expirare a termenului de urmărire penală, rămas neprelungit, care a dus la încetarea de drept a calității de învinuiți;

- încetarea procesului rezultă inclusiv din nulitatea actelor prin care inculpaților Prepelița Marcel și Chele Alexei li s-a atribuit calitatea de inculpați.

Astfel, art. 6 pct. 1) Cod de procedură penală, prevede că act procedural este documentul prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de Codul de procedură penală, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.

Pe cale de consecință, în condițiile art. 294 alin. (1) și 296 alin. (1) Cod de procedură penală, e de constatat că ulterior datei de 31.01.2017 au fost realizate multiple acțiuni procesuale, de schimbare a acuzației, de prezentare a materialelor de urmărire penale și de întocmire a rechizitoriului, acțiuni consemnate în actele procedurale respective: ordonanțele de punere sub învinuire din 13.10.2017 și 19.10.2017, procesul-verbal de prezentare a materialelor de urmărire penală procesul-verbal de informare a învinuitului despre terminarea urmăririi penale și rechizitoriul. Or, anume aceste acte, similar actelor judecătorești subsecvente (încheierea de punere pe rol a cauzei penale), sunt pasibile de a fi declarate nule pe motiv de încălcare a procedurii emiterii lor și anume omiterea termenului legal de prezentare a materialelor de urmărire penală și de întocmire a rechizitoriului, care marchează pentru Prepelița Marcel și Chele Alexei încetarea calității de învinuiți, cu asumarea celei de inculpați.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2020, a fost respins apelul și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut, că prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind încetarea procesului penal în privința lui Prepelița Marcel, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal și Chele Alexei, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, în temeiul art. 332

alin. (2) Cod de procedură penală, din motiv că fapta acestora constituie contravenția prevăzută de art. 287 alin. (10) Cod contravențional și cu încetarea procesului contravențional în privința lui Prepelița Marcel și Chele Alexei de comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, din motivul intervenirii termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale.

Prin Legea nr.179 din 26.07.2018, intrată în vigoare la data de 17.08.2018 au fost operate modificări la art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, astfel dispoziția alin. (5) lit. d) are următorul cuprins „*acțiunile prevăzute la alin. (1), (2), (3) sau (4), săvârșite în valoarea sumei drepturilor de import care depășește 200 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei*”.

Instanța de fond a ținut cont de Hotărârea Guvernului RM nr. 974 din 04.12.2014, prin care a fost aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2015 (*perioada de timp când au avut loc acțiunile ilegale ale inculpaților*), care constituia 4500 lei.

Astfel instanța a conchis, că în speță, peste frontiera vamală a Republicii Moldova au fost trecute bunuri, valoarea în vamă a cărora constituie suma de 201176,00 lei, care nu depășește 100 salarii medii lunare pe economie prognozate.

Prin urmare, având în vedere că valoarea bunurilor trecute peste frontiera vamală prin contrabandă este de 201176,00 lei și conducându-se de prevederile art. 10 Cod penal, potrivit cărora legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt careva mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, la caz, instanța de fond a dispus referitor la încetarea procesului penal, constatând că acțiunile inculpaților constituie contravenția prevăzută de art. 287 alin. (10) Cod Contravențional, totodată la caz, corect concluzionând referitor la încetarea proceselor contravenționale în privința lui Prepelița Marcel și Chele Alexei din motivul intervenirii termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale.

La fel, prima instanță just a concluzionat referitor la respingerea solicitării apărării privind anularea tuturor actelor emise ulterior datei de 31.01.2017, ca fiind efectuate în afara termenului fixat de urmărire penală, cu dispunerea încetării procesului penal. În motivarea acestei concluzii, instanța de fond a reținut că, pentru încetarea procesului penal din rândul celor stipulate la art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, legiuitorul național expres a reglementat cazurile când poate fi adoptată o atare soluție, făcându-se referire la alte circumstanțe, prevăzute de lege, care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente de a porni urmărirea penală cu tragerea persoanei la răspundere penală sau, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții. Aceste temeieri sunt nominalizate în conținutul art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, de altfel la care instanța face referire, ele fiind

repetate și în conținutul pct. 6) art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, însă cu o importanță concretizare și anume, că acestea alte circumstanțe care exclud sau condiționează efectuarea urmăririi penale, trebuie să fie prevăzute de lege, care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente de a porni urmărirea penală cu tragerea persoanei la răspundere penală sau, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții.

În acest aspect prima instanță a ținut cont de constatările formulate în Decizia din 07.05.2013 a Plenului Colegiului penal al CSJ adoptată pe marginea recursului în interesul legii formulat de Procurorul General referitor la aplicarea prevederilor art. 391 pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora prin existența altor circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală se vor avea în vedere cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

În susținerea acestei idei prima instanță a reținut, că excepția de nulitate în sensul art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, determină nulitatea absolută a actelor procesuale, care potrivit alin. (3) aceleiași norme nu poate fi înlăturată nici într-un mod decât prin anularea actului procesual. Respectiv, chiar și în cazul nulității absolute a unor acte procesuale întocmite de către OUP ca rezultat al nerespectării normelor procesuale stipulate supra, totuși actele procurorului privind sesizarea instanței și a probelor administrate în instanță se consideră a fi valabile. Or, în sensul art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală „încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sunt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural”, nulitate ce în corespundere cu alineatul (3) al acestui articol nu poate fi înlăturată în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei”. Potrivit alin.(4) al normei citate supra „încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată - când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță”.

Respectiv, prima instanță a reținut, că ordonanța de prelungire a termenului de urmărire penală din 31.01.2017 care nu este semnată de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze speciale, Alina Nicolaev, nu constituie temei de nulitate absolută în sensul art. 251 Cod de procedură penală a actelor procesuale întocmite în cauză de către OUP și procuror, după cum reține avocatul inculpaților și nici temei de încetare a procesului penal în

sensul art. 391 alin. (6) Cod de procedură penală. Or, și într-un caz și în altul, legiuitorul expres a delimitat temeiurile de fapt și de drept ce condiționează derularea procesului penal. Pe când celelalte încălcări procesuale, altele decât cele stipulate la art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit alin. (4) pot atrage nulitatea actului procesual doar când au fost invocate în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată - când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

După cum rezultă din materialele cauzei penale, partea apărării pe parcursul urmăririi penale, cât și la finele ei, nu a invocat excepția de nulitate a actului procesual (ordonanța de prelungire a termenului de urmărire penală din 31.01.2017 care nu este semnată de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze speciale, Alina Nicolaev), deși a luat cunoștință cu materialele acumulate la dosar (f.d.145-146 vol.IV) ceea ce în corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod procedură penală, duce la imposibilitatea invocării acesteia pe parcursul judecării cauzei în fond.

Prin urmare, întemeiat prima instanță a decis de a respinge cererea avocatului Alexandru Bot privind anularea actelor de urmărire penală și încetarea procesului penal conform prevederilor art. 275 pct. 9 și 332 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a respins afirmațiile invocate de către avocatul Bot Alexandru în apelul declarat și în instanța de apel referitor la declararea nulității absolute a actelor emise ulterior datei de 31.01.2017, ca fiind efectuate în afara termenului fixat de urmărirea penală și dispunerea încetării procesului penal de învinuire a lui Prepelița Marcel în baza art. 42 alin. (5), art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal și Chele Alexei în baza art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal potrivit art. 65, 234, 251 259, 275, 332, 345 și 350 Cod de procedură penală, în legătură cu încălcările depistate.

În consecință nu s-au stabilit abateri de la procedura penală atât la efectuarea urmăririi penale, cât și la examinarea cauzei în instanța de fond, astfel că careva temei de intervenire a instanței de apel în sensul propus de avocatul Bot Alexandru nu s-a constatat.

A mai notat instanța de apel, că potrivit art. 230 alin. (2), art. 251 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată - când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță. În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual.

În opinia instanței de apel, aceste prescripții legale nu au fost respectate, nefiind invocate de către învinuți sau avocat în modul stabilit de procedura penală.

Astfel, potrivit procesului-verbal de informare a învinuților Chele Alexei și Prepelița Marcel și apărătorului Bot Alexandru despre terminarea urmăririi penale și prezentarea materialelor pe cauza penală din 23.10.2017, după luarea de cunoștință de materialele urmăririi penale, nici învinuții Chele Alexei și Prepelița Marcel, și nici avocatul Bot Alexandru nu au avut careva cereri, obiecții și nici încălcarea prevederilor procedurale.

La fel instanța de apel a notat, că prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel din 04.12.2019 s-a admis demersul avocatului Bot Alexandru privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru verificarea constituționalității prevederilor art. 259 alin. (3) Cod de procedură penală, sub aspectul corespunderii prevederilor art. 1 alin. (3), art. 21 și art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

Respectiv, prin decizia Curții Constituționale din 02.03.2020 s-a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 259 alin. (3) Cod de procedură penală, ridicată de avocatul Bot Alexandru în dosarul nr. 1a-261/2019, pendinte la Curtea de Apel Bălți, din motiv că aspectele ridicate în sesizare țin de interpretarea și aplicarea legii și exced competenței Curții Constituționale, competență care le revine instanțelor de judecată.

Astfel, instanța de apel a conchis, că din moment ce atât inculpații Chele Alexei și Prepelița Marcel, cât și avocatul Bot Alexandru, considerându-se afectați într-un drept prevăzut de lege, la finisarea urmăririi penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei nu au avut nici o obiecție asupra actelor menționate, prezumându-se că au acceptat situația dată, această chestiune nici nu poate fi ridicată la judecarea cauzei, deoarece chestiunea dată nu a fost invocată la etapa corespunzătoare.

5. Avocatul Bot Alexandru în numele inculpaților Chele Alexei și Prepelița Marcel, declară recurs ordinar în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a sentinței primei instanțe, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se decidă: anularea tuturor actelor emise ulterior datei de 31.01.2017, ca fiind efectuate în afara termenului fixat de urmărire penală; dispunerea prin sentință asupra încetării procesului penal de învinuire a lui Prepelița Marcel și Chele Alexei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal.

În argumentarea recursului ordinar apărarea reiterează aceleași argumente formulate și în cererea de apel, suplimentar menționând că instanța de apel a neglijat și argumentele referitoare la faptul că în privința inculpaților Chele Alexei și Prepelița Marcel a fost încălcat termenul imperativ prevăzut de art. 63 alin. (1¹) Cod de procedură penală, care reglementează că ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț și informația despre drepturile prevăzute la art. 64 se aduc la

cunoștință în decurs de 5 zile din momentul de emitere a ordonanței, dar nu mai târziu de ziua în care bănuitul s-a prezentat sau a fost adus silit, ori din momentul de începere a primei acțiuni procedurale efectuate în raport cu acesta. Or, primele acțiuni în care sunt vizați Chele Alexei și Prepelită Marcel, datează cu 14 august 2015 (f.d. 58, vol. I), atribuirea calității de bănuît are loc la 09.09.2015. Însă, atribuirea calității de învinuit are loc abia la 03.12.2015, în condițiile în care din interpretarea coroborată art. 63 alin. (1¹) și (2) Cod de procedură penală, impun ca acest termen să nu depășească data de 14.11.2015, fiind calculat de la data întocmirii primului raport despre implicarea inculpaților în săvârșirea infracțiunii cercetate.

La fel, consideră apărarea că au fost neglijate și celelalte argumente vizavi de atragerea repetată a inculpaților la răspundere penală, aceștia fiind deja condamnați pe teritoriul Cehiei.

6. Procurorul a depus referință asupra recursului declarat, pledând pentru declararea inadmisibilității acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat, Colegiul penal atestă, că apărarea invocă în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul penal constată că argumentele aduse în recurs sunt identice celor care au format obiect de discuție la etapa judecării cauzei în ordine de apel.

Totodată, verificând minuțios decizia recurată în raport cu argumentele invocate în apel, Colegiul penal ajunge la concluzia că apărarea a primit răspuns la argumentele înaintate, iar simplul dezacord al titularului cererii de recurs cu soluția pronunțată în speță nu constituie temei de admitere a recursului în sensul formulat.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și formulate de apărare în cererea de recurs, Colegiul penal constată, că astfel de erori de drept nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții apărării, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc, că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal atestă, că apărarea susține în continuare că la etapa urmăririi penale au fost admise încălcări procesuale, care ar servi temei de încetare a procesului penal în privința inculpaților Chele Alexei și Prepelița Marcel, în temeiul art. 332, art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală.

Însă cu referire la aceste aspecte, instanța de apel întemeiat a menționat că potrivit procesului-verbal de informare a învinuiților Chele Alexei și Prepelița Marcel și apărătorului Bot Alexandru despre terminarea urmăririi penale și prezentarea materialelor pe cauza penală din 23.10.2017, după luarea de cunoștință de materialele urmăririi penale, nici învinuiții Chele Alexei și Prepelița Marcel, și nici avocatul Bot Alexandru nu au avut careva cereri, obiecții și nici încălcarea prevederilor procedurale, ca după caz să fie reparate, fapt ce prin prisma art. 251 Cod de procedură penală, nu poate fi invocat ulterior la judecarea cauzei penale.

Astfel, conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Totodată, prin decizia Curții Constituționale din 02.03.2020 s-a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 259 alin. (3) Cod de procedură penală, ridicată de avocatul Bot Alexandru în dosarul nr. 1a-261/2019, pendinte la Curtea de Apel Bălți, din motiv că aspectele ridicate în

sesizare țin de interpretarea și aplicarea legii și exced competenței Curții Constituționale, competență care le revine instanțelor de judecată.

Colegiul penal nu se va expune asupra argumentelor formulate în recurs prin care se invocă faptul că instanța de apel a neglijat circumstanța că inculpații deja au fost condamnați pe teritoriul Cehiei, or, asemenea argumente nu au fost invocate în cererea de apel, iar potrivit prevederilor art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile menționate la alin. (1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

În concluzie instanța de recurs reține că soluția instanței de apel este pe deplin conformă circumstanțelor de fapt și de drept stabilite, precum și practicii judiciare constante.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*a se vedea, în special, cauzele Garcia Ruiz v. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999; Helle v. Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997*).

Totodată, în concepția Curții Europene, art. 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (*cauza Van de Hurk v. Olanda, nr. 16034/90 din 19 aprilie 1994, Immeubles Groupe Kosser v. Franța, nr. 38748/97 din 09 martie 1999*).

Față de cele ce preced, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel, nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, urmând a fi dispusă inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bot Alexandru în numele inculpaților Prepeșița Marcel și Chele Alexei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2020, în cauza penală în privința lui **Prepeșița Marcel xxxxx și Chele Alexei xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **06 decembrie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Cobzac Elena